

O VAXT LE EKSTINKTÌVO PRESKRIPCIAQO

O śirdipen le ekstinktìvo preskripciaqo

Genaràlo règula – i preskripcia śirdel te thavdel and-o dīves kana o inkerno/titulàri le hakajesqo k-i àkcia pinzardā vaj, pala’ o trujalipen, mangelas pes te pinzarel lesqo biandipen.

- **O hakaj k-i àkcia vaś i ekzekùcia le dutēnqi e diipnasqi vaj e keripnasqi**
  - i preskripcia śirdel te thavdel andar o dīves kana i dutī resli egzsizìbilo thaj o unzilo/debitòri trubulas te kerel lan, kana perdal i thami na phenel pes aversar;
  - kana o hakaj si éalavdo jekhe *suspensivo termenostar*, i preskripcia śirdel te thavdel dekatar o pheripen pesqe vaxtesqo/termenosqo vaj, palal o kàzo, dekatar o dīves kana dia pes rigate o lačhipen le vaxtesqo/termenosqo stabilime eksklusiv vaś o mištīpen le kreditorēsqo;
  - kana o hakaj si éalavdo jekhe *suspensivo kondiciatar*, i preskripcia śirdel te thavdel andar o dīves kana pherdā pes i kondicia.
- **O hakaj k-i àkcia vaś o palpalediipen le butikerimatenqo kerde and-i bàza jekhe aktosqi savo śaj te ovel khanćiskerdo (anulime) vaj bilavdo vaś i rezolùcia vaj aver kàuzà bilačhe-butīpnasqi.(inefikaćitetaqi)**
  - i preskripcia śirdel te thavdel andar o dīves kana ačhili definitīvo i decīzia perdal

PROJÈKTO „AVEN E KÒDURĂ!”

O ander kadale patrinenqo nanaj jekh oficiàlo interpretàcia le Neve Cìvìlo Kodosqi thaj na lel and-e jakha sarre butā save dikhen pe kado temàto

savi phaglã pes o àkto vaj, pala' o kàzo, andar o dïves kana i deklaràcia le rezoluciaqi vaj reziliaciaqi ahili irevokàbilo

- O hakaj k-i àkcia va o keripen le jekh-palal-avere butïkeripnateno
  - i preskrïpcia irdel te thavdel andar o dïves kana sarsavo butïkeripen/prestàcia resel egzizibilo, thaj kana e butïkeripnata keren savorre jekh sasto jekhipen, andar o dïves kana o palutno butïkeripen resel egzizibilo.
- O hakaj k-i àkcia and-o umal e asiguraciono
  - and-o kàzo le kontraktuàlo asiguripnasqo, i preskrïpcia irdel te thavdel dekatar o nakhlipen le termenurenqo sikavde le thamãtar vaj laharde le rigendar va o potïnipen le azutipnasqe-lovenqo vaj, palal o kàzo, le globenqo dutïsarde le asiguratorstar.
- O hakaj k-i àkcia va o lacharipen (reparàcia) le bilahipnasqo kerdo perdal jekh bithamikani/bilegalo butï
  - i preskrïpcia irdel te thavdel andar o dïves kana o dukhavdo pinzardã vaj sas te pinzarel vi o bilahipen kaj kerdã pes lesqe thaj vi kodoles savo kerdã les lesqe;
  - e dispozicie hiven pen (aplikisaren pen) vi and-o kàzo le akciaqo va o palpalediipen bazime p-o barvalipen bi acutne kauzaqo, p-o bidutïsardo potïnipen vaj p-o manãzemento le biznesurenqo.
- O hakaj k-i àkcia va o khaniskeripen le juridikane aktosqo
  - i preskrïpcia le hakajesqi va o khaniskeripen jekhe juridikane aktosqo irdel te thavdel:
    - a) and-e kazoste hingaripnasqo (violencaqo), andar o dïves kana kadava ahavdilo;
    - b) and-o kàzo le dolusosqo, andar o dïves kana kadava sas arakhlo;
    - c) ande kazoste doaqo vaj and-e aver kàzura khaniskeripnasqe, andar o dïves kana kodova kas si les acïpen, lesqo thamikano reprezentãnto vaj kodova akhardo le thamãtar te del pesqo akòrdo vaj te autorizisarel lesqe àktura pinzardã i kãuza le khaniskeripnasqi, ama na maj dur 18 honendar katar o dïves kana kerdã pes o juridikano àkto.
  - and-e kàzura kana o relativno khaniskeripen aj te ovel manglo jekhe trintone

PROJÈKTO „AVEN E KÒDURÃ!”

O ander kadale patrinenqo nanaj jekh oficiãlo interpretàcia le Neve Cìvìlo Kodosqi thaj na lel and-e jakha sarre butã save dikhen pe kado temãto

zenestar, i preskrìpcia sírdel te thavdel, kana i thami na sikavel aversar, andar o dïves kana o trinto zeno pinzardã o isipen le kauzaqo le khanć-isipnasqi.

- O hakaj k-i àkcia and-e responsabilitètura vaś e na-ćacútne (aparènto) dośaripnata
  - kana perdal i thami na sikavel pes aversar, i preskrìpcia le hakajesqi k-i àkcia savo thavdel andar andar o diipen nesave butènqo vaj o keripe' nesave butãripnatènqo, na-ćacútne dośaripnatènqa/vićiurenqa, and-e kàzurã kana i thami vaj o kontrãkto dutšarel k-i garancia vi vaś kadala dośaripnata, irdell te thavdel andar o dïves le diipnasqo vaj le liipnasqo/rećepciaqo le butãqo vaj le butãripnasqo, vaj, pala' o kãzo, andar o dïves kana pherdilo o vaxt/tèrmeno sikavdo le thamãtar perdal o procèso-verbãlo le dikhipnasqo le dośaripnasqo, vaś o diipen rigate le uzlestar/debitorėstar le arakhle dośaripnatènqo;
  - e dispozicie ćhiven pen / aplikisaren pen vi an-o kãzo le nanaipnasqo le akćeptuime kaliteturenqo vaj le kantitatìvo nanaipnatènqo, ama numaj kana sarsavo andar kadala nanaipnata daśti ovenas arakhe, bi speciãlo zanipnatènqo, perdal jekh normãlo rodipen.
- O hakaj k-i àktia and-i responsabilitèta vaś e garavde dośaripnata/vićiura
  - kana perdal i thami na sikavel pes aversar, i preskrìpcia le hakajesqi vaś e garavde dośaripnata/vićiura sírdel te thavdel:
    - a) and-o kãzo jekhe butãqo dini vaj jekhe agorisarde butãripnasqo, aver desar jekh konstrùkia, k-o keripen jekhe berśesqo katar o dïves le diipnasqo vaj le agorutne liipnasqo/rećepciaqo le butãqo vaj le butãripnasqo, avrãl e kazostar kana o dośaripen sas arakhlo maj anglal, kana i preskìpcia sírdel te thavdel andar o dïves le arakhlipnasqo;
    - b) and-o kãzo jekhe konstrukciaqo, k-o keripen 3e berśenqo katar o dïves le diipnasqo vaj le agorutne liipnasqo/rećepciaqo, avrãl e kazostar kana o dośaripen sas arakhlo maj anglal, kana i preskrìpcia sírdell te thavdel andar o dïves le arakhlipnasqo.
  - vaś o keripen nesave akanutne butãripnatènqo, e vaxta/tèrmenura maj opral si jekh hon, and-o kãzo sikavdo k-i patran a), thaj 3 ćhona, and-o kãzo dikhlo k-i

PROJÈKTO „AVEN E KÒDURĂ!”

O ander kadale patrinenqo nanaj jekh oficiãlo interpretacia le Neve Civìlo Kodosqi thaj na lel and-e jakha sarre butã save dikhen pe kado temãto

patran b);

- e dispozície maj opral čhiven pen vi and-o le nanaipnasqo le akceptuime kaliturenqo vaj le kantitatìvo nanaipnatenqo, ama numaj kana sarsavi andar kadala nanaipnata našti ovenas arakhli, bi speciàlo zanipnatenqa, perdal jekh normàlo rodipen;
- e vaxta/tèrmenura dikhle and-o akanutno artìkolo si tèrmenura garanciaqe andre save e došaripnata/içiura trebul, and-e sare kàzura, te kerdõn sikavde;
- perdal kadala dispozície na kerel pes nijekh bilačhipe le termenurenqe vaś e speciàlo garancie, thamikane vaj konvencionàlo;
- kadala dispozície čhiven pen, kadã sar trebul, vi and-o kàzo le produkturenqo vaś save dikhlà pes jekh tèrmeno lačhe butikeripnasqo / valabilitetaqo, sar and-o kàzo le butenqo vaj le butãripnatenqo vaś save isi jekh tèrmeno garanciaqo vaś o lačho butikeripen/funkcionipen.

O kàkulo le vaxtesqo le ekstinktìvo preskripciaqo

O drom le preskripciaqo arakhel pes, pala' sar sikaven e dispozície le artìkolènqe 2.551-2.556, liindoj pes and-o dikhpen, kana si o kàzo, vi e kàzura umblavdipnasqe vaj ačhavdipnasqe sikavde le thamãtar.

Règule kaj čhiven pen / aplikisaren pen

- o vaxt le termenurenqo, madikh lenqi natùra thaj lenqi xaing, arakhen pen pala' kasave règule:

1. O tèrmeno thodo pe kurkende, čhonende thaj berśende

- pherel pes and-o sajekhuno dïves andar o palutno kurko vaj čhon, vaj andar o palutno berś;

PROJÈKTO „AVEN E KÒDURĂ!”

O ander kadale patrinenqo nanaj jekh oficiàlo interpretàcia le Neve Cìvìlo Kodosqi thaj na lel and-e jakha sarre butã save dikhpen pe kado temàto

- kana le palutne čhones na-j les o dīves o sajekh kodoleça kana o tərmeno astardã te thavdel, o tərmeno pherel pes and-o palutno dīves kadale čhonesqo;
- o maškar le čhonesqo thol pes o dešupan3to dīves;
- kana o tərmeno si thodo pe jekh čhon thaj dopaš vaj pe maj but čhona thaj dopaš, e 15 dveça len pen and-o dikhipen k-o agor le termenosqo.

2. O tərmeno thode pe dīvesende

- kana o tərmeno si thodo pe dīvesende, na lel pes and-o dikhipen o angluno thaj o palutno dīves le termenosqo;
- o tərmeno pherel pes k-o çaso 24.00 le palutne dīvesesqo;
- ama, kana si kerimasqe jekh àkto kaj trebul kerdo ande jekh butãqo-than, o tərmeno pherel pes k-o çaso kana phandel pes o progrãmo normãlo le butãqo. E dispozicie le artikolosqe 2,566 dikhindoj i prezũncia le keripnasqi k-o tərmeno le akturenqo/butẽnqo ačhon aplikãbilo.

! Kana o palutno dīves le termenosqo si jekh *bibutãqo dīves*, o tərmeno si dikhlo sar pherdo k-o agor le anglune butãqe-dīvesesqo kaj avel pala' kodo.

3. O tərmeno thodo pe çasurende

- na len pen and-o dikhipen o angluno thaj o palutno çaso le termenosqo.

I prezũncia le keripnasqi k-o tərmeno le akturenqi/butẽnqi

E sarsavo çandesqe àktura si dikhle sar kerde k-o tərmeno kana e xramosaripnata save liparen len sas dine k-o poštaqo vaj telegrafosqo òfiso na maj dur e palutne dīvesestar le termenosqo, 3i k-o çaso kana acãrutnes ačhavel pes i butĩ kodole ofisoste.

PROJÈKTO „AVEN E KÒDURĂ!”

O ander kadale patrinenqo nanaj jekh oficiãlo interpretãcia le Neve Civìlo Kodosqi thaj na lel and-e jakha sarre butã save dikhen pe kado temãto